

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СВІТОГЛЯДУ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Унаслідок надмірного техногенного навантаження на біосферу людство постало перед глобальною екологічною кризою, що вимагає негайних рішень на всіх рівнях, у тому числі і на рівні вищої освіти. І однією з вагових передумов розв'язання екологічних проблем у контексті виконання принципів сталого розвитку є формування екологічного світогляду особистості, адже саме його особливості визначають стратегію діяльності у довіллі. Чим вищий рівень екологічного світогляду, тим організованішою є діяльність стосовно навколишнього середовища. Формування світоглядних рис особистості лежить у педагогічній площині та вимагає змін у орієнтирах і характері екологічної освіти.

Так, відповідно до Концепції екологічної освіти України одним із завдань вищої школи є формування у студентів високої екологічної культури, глибоких екологічних знань та екологічного світогляду (Про концепцію екологічної освіти в Україні : Рішення Колегії Міністерства освіти і науки України № 13/6–19 від 20.12.2001 р.). А згідно зі Стратегією ЄЕК ООН у сфері освіти в інтересах сталого розвитку серед стратегічних напрямків розвитку освіти є підвищення рівня світогляду молоді задля подальшої професійної діяльності на благо збалансованого майбутнього (Проект Стратегії ООН в області освіти в інтересах устійливого розвитку. Первое региональное совещание по образованию в интересах устійливого развития. Женева, 19–20 февраля 2004 года. Пункт 6 предварительной повестки дня // Экономический и социальный совет // ООН). Про необхідність формування екологічного світогляду у студентів суспільних наук, до яких належить і юридична галузь, наголошується і в екологічній програмі ЮНЕСКО «Людина та біосфера» (UNESCO's Man and the Biosphere Programme (MAB). Однак, відповідно до Концепції розвитку вищої юридичної освіти в Україні «наразі українська система вищої юридичної освіти не набула тих якісних характеристик, які б дозволили поставити її в один ряд з системами юридичної підготовки більшості країн Європи та провідних країн світу (Концепція розвитку вищої юридичної освіти в Україні: редакція від 14.10.2009 р.)», у яких екологізація знань займає одне із чільних місць серед пріоритетних напрямків розвитку освіти.

Метою даного наукового доробку є виявлення можливих педагогічних умов формування екологічного світогляду студентів юридичних спеціальностей.

Окремі аспекти особливостей формування екологічного світогляду у студентської молоді вивчають такі сучасні українські педагоги як Н. А. Негруца, Н. В. Немченко, Т. В. Саєнко, С. В. Совгіра. Однак, до цього часу не розглядалась проблема формування екологічного світогляду студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, які у процесі свого професійного становлення мають зробити вибір щодо своєї ролі на шляху до суспільства збалансованого розвитку. Адже саме цим людям у подальшій професійній діяльності доведеться приймати важливі екологічні рішення. Тому позитивне вирішення судових справ на користь природи залежить від екологічного світогляду фахівців юридичної галузі.

У цьому аспекті варто зауважити, що формування екологічного світогляду студентів-юристів супроводжується низкою суперечностей. Насамперед — між значним соціальним запитом на спеціалістів із високим рівнем екологічної свідомості й світогляду та практичною відсутністю державних стратегій її формування; між вимогами збалансованого розвитку суспільства і нестачею педагогічних технологій відповідної освіти задля формування особистості з високим рівнем екологічної культури і компетентності; між беззаперечною необхідністю формування екологічного світогляду і нестачею відповідних змістових складових у навчально-виховному процесі юридичної вищої школи.

З метою подолання цих суперечностей та ефективного формування екологічного світогляду студентів юридичних спеціальностей необхідно забезпечити виконання ряду педагогічних умов.

Передусім, сформованість екологічного світогляду студентів залежить від його рівня у викладачів. Тож, з метою розширення екологічного кругозору та підвищення рівня екологічного світогляду студентів необхідно забезпечити підвищення кваліфікації викладачів усіх без винятку предметів стосовно питань екологічного виховання. Крім того, аналіз навчальних робочих програм із різних навчальних дисциплін щодо наявності екологічної складової доводить про її практичну відсутність або мінімальну кількість матеріалу екологічного змісту. Тому з огляду даної проблеми вважаємо за необхідне включити екологічну тематику до навчальних робочих програм вищих юридичних навчальних закладів на міжпредметному рівні. Міжпредметні зв'язки відіграють важливу світоглядну роль у навчальному процесі, сприяють реалізації принципу науковості, посилюють єдність знань, формують цілісні практичні вміння та навички.

Значну роль у формуванні екологічного світогляду студентів-юристів відіграє науково-дослідницька робота, організація студентських екологічних клубів та гуртків. Науково-дослідницька робота майбутніх юристів, основана на вирішенні екологічно-правових ситуацій передбачає участь студентів у конференціях, наукових проектах та семінарах в області екологічної освіти та раціонального природовикористання і

спонукає їх до самостійної роботи, пошуку знань, проблемного вивчення питань взаємодії людини та природи.

Комплексний вплив на формування складових екологічного світогляду справляє і застосування сучасних інтерактивних технологій навчання (ділові та імітаційні ігри, дискусії, дебати, метод кейсів і т.д.);

Отже, формування екологічного світогляду студентів юридичних спеціальностей є ефективним у разі забезпечення відповідних педагогічних умов: підвищення кваліфікації педагогічних кадрів з питань формування екологічного світогляду студентів юридичних спеціальностей, включення до навчальних робочих програм з різних дисциплін екологічної складової; інтеграція знань на міжпредметному рівні, забезпечення комплексного впливу на формування складових екологічного світогляду в ході застосування сучасних інтерактивних технологій навчання та форм розвитку екологічної активності; організація екологічних клубів та гуртків, науково-дослідницької роботи студентів.

ГАЙДАРЖИ Х. А.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри аграрного, земельного та екологічного права

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАНОВИЩА ПЕРЕРОБНИХ КООПЕРАТИВІВ У РИБНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Відповідно до визначення, наданого в ч. 1 ст. 5 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» в редакції від 20 листопада 2012 року (Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 50. — Ст. 698), сільськогосподарські (далі — с/г) переробні кооперативи можуть здійснювати виробництво рибних продуктів, що формує підстави для віднесення таких кооперативів до потенційних суб'єктів рибного господарства України. Вітчизняне спеціальне законодавство, яке спрямоване на регулювання рибогосподарської діяльності, досить об'ємне та складається з трьох профільних законів: «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них» від 6 лютого 2003 року, «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 8 липня 2011 року та «Про аквакультуру» від 18 вересня 2012 року. Метою нашого дослідження є встановлення специфіки правового положення с/г переробних кооперативів, що діють у сфері рибного господарства України.

Виходячи із буквального розуміння поняття с/г переробних кооперативів, сировина, що ними переробляється, повинна бути вироблена членами даних кооперативів. Якщо акцентувати увагу на даній ознаці